

Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
w gminie Janów Lubelski
na lata 2023-2030

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Uwarunkowania tworzenia strategii.....	4
1.1 Wizja.....	4
1.2 Powiązania z krajowymi i regionalnymi dokumentami	5
1.3 Ramy prawne	6
1.4 Przebieg procesu wypracowania strategii.....	8
II. Diagnoza sytuacji społecznej w gminie	9
2.1 Charakterystyka gminy Janów Lubelski.....	9
2.2 Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach.....	10
2.3 Infrastruktura.....	11
2.4 Bezpieczeństwo publiczne.....	12
2.5 Rynek pracy i bezrobocie	13
2.6 Pomoc społeczna	15
2.7 Wspieranie rodziny.....	19
2.8 Niepełnosprawność	24
2.9 Seniorzy	26
2.10 Cudzoziemcy.....	28
2.11 Opieka zdrowotna	29
2.12 Analiza SWOT	30

III. Część programowa.....	33
3.1 Cele operacyjne i strategiczne oraz kierunki działań	33
3.2 Sposób realizacji strategii	38
3.3 Prognoza zmian.....	38
3.4 Realizatorzy	39
3.5 Ramy finansowe.....	40
3.6 Wskaźniki realizacji	41
3.7 Monitoring i ewaluacja	43
Spis tabel.....	44

Wstęp

Polityka społeczna to działalność państwa, organizacji pozarządowych i innych podmiotów społecznych w zakresie kształtowania warunków życia i pracy ludzi, zaspakajania ich potrzeb i rozwiązywania problemów społecznych mająca na celu zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz ładu społecznego.

Funkcjonowanie polityki społecznej w gminie oparte na długofalowym planowaniu i przejrzystych celach, pomaga zarządzać sferą społeczną i pozwala na zintegrowanie i skoordynowanie działań różnych instytucji i podmiotów działających w obszarze polityki społecznej (np. jednostek samorządu terytorialnych różnych szczebli, podmiotów polityki społecznej, gospodarki, rynku pracy i zatrudnienia, organizacji pozarządowych i innych). Jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych, która zgodnie z obowiązującym stanem prawnym powinna zawierać przede wszystkim:

1. diagnozę sytuacji społecznej,
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 – 2030 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom gminy Janów Lubelski odpowiedniego poziomu życia i zabezpieczenia ich podstawowych potrzeb. Działania te będą kierowane głównie do rodzin/osób, które potrzebują wsparcia w pokonywaniu trudności życiowych i integracji ze społecznością lokalną.

Diagnoza problemów społecznych została sporządzona przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie Lubelskim, we współpracy z innymi instytucjami przy wykorzystaniu materiałów sprawozdawczych, analiz, doświadczenia, wiedzy i kompetencji z zakresu polityki społecznej. Opracowując cele strategiczne wzięto pod uwagę lokalne problemy społeczne oraz grupy osób wymagające szczególnego wsparcia i pomocy. Realizacja przyjętych celów przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

I. Uwarunkowania tworzenia strategii

1.1 Wizja

Określenie wizji w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarze zintegrowanej polityki społecznej, jest elementem pożądanym, pozwalającym na przedstawienie wizerunku gminy w perspektywie najbliższych lat. Jest ono istotne dla podmiotów zaangażowanych w realizację działań, zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej i rozwiązywania problemów jednostkowych i społecznych. Sprzyja budowaniu relacji, kapitału społecznego i stanowi ważny element polityki społecznej gminy. Sformułowana poniżej wizja odzwierciedla również wyobrażenie o przyszłości gminy Janów Lubelski, jako miejsca przyjaznego dla jej mieszkańców i sprzyjającego jej rozwojowi na różnych poziomach aktywności społecznej. Osoby, rodziny mieszkające na terenie gminy mogą liczyć na pomoc, gdy znajdą się w trudnej sytuacji i napotkają problemy, których nie mogą samodzielnie rozwiązać. Założenia wizji przyczynią się także do wsparcia osób i rodzin narażonych na nierówne traktowanie, w szczególności osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz doświadczających przemocy. Udoskonalony system wsparcia będzie zindywidualizowany, kompleksowy, innowacyjny. Dzięki temu osoby i rodziny będą mogły w miarę możliwości samodzielnie i aktywnie funkcjonować. Lokalne instytucje pomocowe będą jeszcze ściślej współdziałać na rzecz udzielania pomocy i wsparcia. Interdyscyplinarne podejście do działań na rzecz społeczności lokalnej umożliwi zapobieganie problemom, profilaktykę marginalizacji i zachowań ryzykownych.

Wizja

Janów Lubelski gminą zintegrowaną społecznie, poprawiającą komfort życia mieszkańców, zaspakajającą ich potrzeby oraz stwarzającą możliwości bezpieczeństwa i rozwoju.

1.2 Powiązania z krajowymi, regionalnymi i lokalnymi dokumentami

GSRPS jest zgodna z celami lub obszarami priorytetowymi wskazanymi w strategicznych dokumentach krajowych, regionalnych i unijnych.

Ważnym z nich jest unijna Strategia Europa 2030, której jednym z trzech podstawowych priorytetów jest rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Realizacja tego priorytetu stanowi podstawę polityki społecznej prowadzonej przez Unię Europejską, kraje członkowskie i regiony w perspektywie finansowej 2021-2027. Zgodnie ze Strategią Europa 2030, rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oznacza wzmocnienie pozycji obywateli poprzez zapewnienie wysokiego poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, zwalczanie ubóstwa oraz modernizowanie rynków pracy, systemów szkoleń i ochrony socjalnej, aby pomóc ludziom przewidywać zmiany i radzić sobie z nimi oraz móc budować spójne społeczeństwo. Innym dokumentem jest Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, aby mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym.

Strategia jest także zgodna z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego:

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,

Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych,

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

Strategia jest zgodna z dokumentami szczebla wojewódzkiego:

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2030,

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030,

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do roku 2030),

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2021-2027,
Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2023 rok.

oraz powiązana z lokalnymi dokumentami

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Janowskim na lata 2021-2028,
Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla gmin: Dzwola, Godziszów, Janów Lubelski
i Modliborzyce,

Strategia Rozwoju Lokalnego na lata 2023-2029,

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 – 2024.

1.3 Ramy prawne

Opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z obowiązków nałożonych na gminy przez ustawodawcę. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Janów Lubelski uwzględnia, między innymi, zapisy obowiązujących przepisów prawnych:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 615 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1249)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 2241)
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 2123)

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 172 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 2230)
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 2085 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 2561)
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 1359)
- ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 2021 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1744 z późn. zm.)

1.4 Przebieg procesu wypracowania strategii

GSRPS jest trzecią strategią gminy Janów Lubelski. Poprzednie dokumenty zostały uchwalone w 2010r. i 2016r.

Prace nad uaktualnieniem Strategii rozpoczęły się we wrześniu 2022r. i trwały do września 2023 r. Określono etapy opracowania, zakres strategii, zasady i współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz narzędzia diagnostyczne.

Do opracowania Strategii powołano zespół zadaniowy, który był zaangażowany w pracę, a w jego skład weszli pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do zadań zespołu należało przygotowanie projektu zaktualizowanej strategii, dbałość o prawidłowy przebieg procesu oraz współpraca z pozostałymi członkami zespołu. Prace nad aktualizacją podzielono na 3 etapy:

Etap 1: Wstęp, wizja, ramy prawne

Etap 2: Diagnoza, w tym analiza SWOT

Etap 3: Cele, kierunki działań, prognoza zmian, realizatorzy, prognoza zmian

Etap 4: Wskaźniki, monitoring, komunikacja

Zespół wyłonił obszary problemowe, do których sporządzona została diagnoza, wypracowano cele, kierunki działań, wskaźniki i monitoring.

Gotowy projekt strategii podlegał ocenie, dlatego też przeprowadzono konsultacje społeczne, które trwały od 25 września do 10 października 2023r. Zainteresowani mogli zgłaszać swoje uwagi, pomysły i wątpliwości za pomocą elektronicznego formularza, udostępnionego na www.opsjl.pl oraz www.janowlubelski.pl. Ponadto w Urzędzie Miejskim oraz Ośrodku Pomocy Społecznej można było zgłosić uwagi na formularzu papierowym.

W toku konsultacji zgłoszono ponad uwag i propozycji, które zostały wnikliwie przeanalizowane. Każda z nich była przedmiotem dyskusji podczas spotkania Zespołu

II. Diagnoza sytuacji społecznej w gminie

Diagnoza problemów społecznych w gminie Janów Lubelski została opracowana na podstawie źródeł zastanych oraz analizie informacji. Za okres analizy danych statystycznych przyjęto lata 2018-2022. Oparto się głównie na informacjach i danych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Janowie Lubelskim, Powiatowego Urzędu Pracy w Janowie Lubelskim, Poradni Leczenia Uzależnień w Janowie Lubelskim, Komendy Powiatowej Policji w Janowie Lubelskim oraz Ośrodka Pomocy Społecznej.

W oparciu o diagnozę sytuacji w gminie Janów Lubelski wyznaczone zostały cele, kierunki działań oraz wskaźniki realizacji założeń Strategii.

2.1 Charakterystyka Gminy Janów Lubelski

Janów Lubelski - woj. lubelskie

Janów Lubelski usytuowany jest we wschodniej Polsce, w południowo-zachodniej części województwa lubelskiego w powiecie janowskim. Stanowi główny szlak komunikacyjny wschodniej Polski (północ-południe). Miasto Janów od północy graniczy z gminą Godziszów, od wschodu z gminą Dzwola, od południa z gminą Jarocin, od południowego - zachodu na niewielkim odcinku z gminą Pysznica oraz od zachodu i północnego zachodu z gminą Modliborzyce. Janów Lubelski i wyżej wymienione gminy znajdują się w zasięgu makroregionów: Roztocze, Kotlina Sandomierska, oraz dwóch mezoregionów: Roztocza Zachodniego (około 15% powierzchni), Równiny

Biłgorajskiej (około 85% powierzchni).

Lasy Janowskie stanowią środkową i zachodnią część Puszczy Solskiej. Pokrywają Równinę Biłgorajską, będącą częścią Kotliny Sandomierskiej. Od północy i północno-zachodu Równina Biłgorajska zamknięta jest krawędzią Wyżyny Lubelskiej. Od południa i południowego zachodu jej granice wyznaczają okolice rzeki Wisły, Tanwi i Sanu.

Położenie Janowa na granicy dwóch regionów fizjograficznych decyduje o atrakcyjności krajobrazowej terenu. Na skutek zjawisk erozyjnych w części roztoczańskiej,

wykształciła się sieć malowniczych jarów i wąwozów z zachowanymi fragmentami lasów lipowo-grabowych, bukowych i sosnowych. Dominuje tu jednak krajobraz rolniczy z mozaiką pól, z rozległymi widokami z wyniesień.

Gmina Janów Lubelski zajmuje ogółem powierzchnię 17 824 ha. Na obszarze tym znajduje się:

- 11 035 ha lasów i gruntów leśnych (62%);
- 4 727 ha użytków rolnych (26,5%);
- 2 062 ha sklasyfikowano jako pozostałe grunty i nieużytki (11,6%).

Taka struktura gruntów wskazuje, że Janów Lubelski to region z przewagą walorów naturalnych (ponad 60% ogólnej powierzchni regionu to lasy i grunty leśne).

2.2 Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach

Przez pojęcie struktury demograficznej należy rozumieć podział całej populacji gminy Janów Lubelski m.in. według grup wiekowych i płci. Struktura demograficzna to obraz aktualnego stanu społeczeństwa. Na kształtowanie się przyrostu naturalnego i zasobów siły roboczej w danej gminie ma wpływ struktura płci i wieku.

Tabela nr 1. Dane dotyczące liczby mieszkańców

Lp.	Wyszczególnienie:	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Ogółem mieszkańcy:	15832	15681	15494	15219	15023
2.	Kobiety ogółem:	8042	7980	7900	7783	7688
3.	Wiek 60 lat i więcej	1888	2003	2140	2267	2135
4.	Mężczyźni ogółem:	7790	7701	7594	7436	7334
5.	Wiek 60 lat i więcej	1353	1456	1550	1640	1546

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Miejskiego w Janowie Lub. Referat Spraw Społecznych i Obywatelskich za lata 2018- 2022.

Powyższe dane pokazują zmniejszanie się liczby ludności w gminie. Spowodowane jest to migracją młodych ludzi do dużych ośrodków.

Ważnym elementem jest zmniejszenie liczby urodzeń. Wśród pracujących, zwłaszcza młodych ludzi, zmienił się model życia, w którym coraz więcej czasu zajmuje kariera zawodowa, a coraz mniej ewentualna rodzina i wychowywanie dzieci. Skutkiem tego liczba urodzeń na terenie gminy zaczęła spadać.

Tabela nr 2. Dane dotyczące liczby urodzeń

Lp.	Wyszczególnienie:	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba	136	134	107	102	83

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Miejskiego w Janowie Lub. Referat Spraw Społecznych i Obywatelskich za lata 2018-2022.

Tabela pokazuje, że na przestrzeni pięciu lat liczba urodzeń zmniejszyła się o połowę. Warto zauważyć, że w roku 2022 w porównaniu do 2021 urodziło się mniej o 19 dzieci.

2.3 Infrastruktura

Jednym z podstawowych zadań gminy jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej. Gmina ma obowiązek zapewnić lokale w ramach najmu socjalnego i lokale zamienne, a także zaspokajać potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach.

Ponadto gmina może część swoich zasobów mieszkalnych przeznaczyć na lokale socjalne, czyli mieszkania o obniżonym standardzie. Umowę najmu lokalu socjalnego zawiera się na czas oznaczony.

Mieszkanie socjalne zaś przysługuje jedynie takiej osobie, która nie ma tytułu prawnego do lokalu i której dochody z gospodarstwa domowego nie przekraczają wysokości określonej specjalnie w uchwale rady gminy.

Mieszkania komunalne niczym nie odbiegają standardom mieszkań, które można kupić na zasadach wolnorynkowych. Natomiast mieszkania socjalne to najczęściej lokale o tzw. obniżonym standardzie, które nierzadko mają np. części wspólnie (tj. kuchnię do dyspozycji kilku obcych osób, wspólne łazienki), pokoje przechodnie, czy pokoje wymagające remontu.

Tabela nr 3. Dane dotyczące infrastruktury mieszkaniowej

Lp.	Wyszczególnienie:	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	27	27	51	50	50
2.	Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	2	7	11	0
3.	w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	14	25	25	24	23
4.	Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	19	19	7	11	1

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2022r.

Z opracowania powyższej tabeli wynika, że w zasobie komunalnym gminy znajduje się 50 mieszkań i 23 mieszkania socjalne. W 2022r była tylko jedna osoba oczekująca na mieszkanie socjalne. Liczba oczekujących zmniejszyła się w porównaniu do roku 2021, ponieważ oddano do użytku nowe lokale socjalne.

2.4 Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Mimo tego, że stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności lub odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Tabela nr 4. Liczba osób naruszających prawo

Lata	Ogólna liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	Liczba nieletnich zatrzymanych odwiezionych do domu	Liczba nieletnich nietrzeźwych odwiezionych na oddział detoksykacji	Liczba postępowań wobec osób nietrzeźwych
2018	21	6	-	-
2019	54	4	-	-
2020	10	2	-	50
2021	18	5	-	65
2022	56	56	-	68

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Janowie Lubelskim

Tabela nr 4 pokazuje tendencję wzrostową liczby osób zatrzymanych do wytrzeźwienia oraz nieletnich zatrzymanych i odwiezionych do domu. W roku 2022 liczba ta wzrosła do 56. Wzrasta także liczba postępowań wobec osób nietrzeźwych.

2.5 Rynek pracy i bezrobocie

Na terenie gminy występuje mała liczba zakładów produkcyjnych i działalności gospodarczych. Większość z nich jest likwidowana ze względu na duże koszty utrzymania. Największe zatrudnienie na terenie gminy zauważalne jest w administracji oraz ze względu na to, że jest to teren rolniczy również w rolnictwie. Mieszkańcy nie radząc sobie z tego typu problemami popadają w depresję czy bezrobocie.

Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego (jawnego), ujmując w ten sposób tylko część osób pozostających bez pracy. Poważnym skutkiem bezrobocia jest ubożenie rodziny, które często prowadzi do narastania konfliktów i napięć między członkami rodziny oraz przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Długotrwałe bezrobocie często prowadzi do ubóstwa oraz marginalizacji społecznej.

Tabela nr 5. Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Bezrobotni ogółem:	773	780	854	764	725
2.	Bezrobotni długotrwale	467	462	538	522	479
3.	Bezrobotni z prawem do zasiłku	57	75	97	48	51

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Janowie Lub.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Janowie Lubelskim liczba osób bezrobotnych znajduje się na wysokim poziomie. Do 2020 roku wzrastała liczba osób bezrobotnych długotrwale. W roku 2021 było ich 522, natomiast w roku 2022 479 osób. Osoby bezrobotne chętnie uczestniczą w oferowanych pracach. W roku 2022 do Prac Społecznie Użytecznych zostało skierowanych 29 osób.

Prace społecznie użyteczne to forma wsparcia skierowana do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej albo uczestniczących w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego.

Tabela nr 6. Dane dotyczące liczby osób korzystających z PSU

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba osób	27	29	33	27	29

Źródło: Analizy własne

Z przedstawionej powyżej tabeli wynika, że mieszkańcy gminy są zainteresowani wykonywaniem prac społecznie użytecznych. Liczba osób jest cały czas na takim samym poziomie.

2.6 Pomoc społeczna

W gminie Janów Lubelski zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych są najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie Lubelskim.

Tabela nr 7. Dane dotyczące powodów udzielania pomocy

Lp.	Powód	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Ubóstwo	682	628	536	412	393
2.	Bezrobocie	531	481	467	419	395
3.	Niepełnosprawność	346	321	224	199	181
4.	Długotrwała choroba	552	443	362	321	316
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	144	135	102	46	40
6.	Alkoholizm	36	33	42	38	30
7.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	147	163	125	75	83
8.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	6	8	6	3

Źródło: Sprawozdanie roczne MRIPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej, pieniężnych, w naturze i usługach za 2018, 2019, 2020, 2021, 2022

Z analizy tabeli dotyczącej powodów korzystania ze wsparcia OPS mieszkańców gminy w latach 2018-2022 wynika, że najliczniejsze grupy stanowiły rodziny doświadczające ubóstwa, wymagające ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, zmagające się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz dotknięte bezrobociem i długotrwałą lub ciężką chorobą.

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą liczyć na pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej zarówno w formie świadczeń pieniężnych, jak też niepieniężnych. OPS oferuje szeroki wachlarz pomocy, w tym: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, posiłek, sprawianie pogrzebu czy skierowanie do DPS.

Tabela nr 8. Liczba osób korzystających z pomocy finansowej

Lp.	Rodzaj pomocy	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Zasiłek stały	100	98	90	84	74
2.	Zasiłek okresowy	206	188	182	154	137
3.	Zasiłek celowy	208	205	165	170	152
4.	Zasiłek celowy na dożywianie	111	98	102	114	87
5.	Odpłatność Gminy za pobyt w DPS	16	17	18	20	21

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2021, i 2022r.

Powyższa tabela pokazuje, że duża liczba mieszkańców korzysta z zasiłku stałego, okresowego i celowego

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Janowie Lubelskim jest finansowana w zakresie zadań własnych ze środków budżetu gminy oraz w zakresie zadań zleconych ze środków przekazywanych przez administrację rządową na ich realizację.

Tabela nr 9. Środki finansowe przeznaczone na realizację poszczególnych zadań i świadczeń

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Środki finansowe ogółem	8528225,56 zł	8936077,91 zł	9254722,85 zł	9821000,47 zł	11249901,06 zł
2.	Zadania własne	3506191,79 zł	3851374,55 zł	3643035,60 zł	3948003,63 zł	42513552,01 zł
3.	Zadania zlecone	502233,77 zł	5084703,36 zł	5611687,25 zł	5872996,84 zł	6998549,05 zł
4.	Zasiłek okresowy	534648,34 zł	522737,64 zł	485519,94 zł	424612,64 zł	415776,10 zł
5.	Zasiłek stały	602386,00 zł	581643,48 zł	541009,50 zł	511706,10 zł	532186,27 zł
6.	Zasiłek celowy	57935,43 zł	54717,02 zł	28687,53 zł	48957,97 zł	34897,97 zł
7.	Odpłatność za DPS	310825,16 zł	424566,06 zł	444083,96 zł	500812,33 zł	650810,61 zł

Źródło: Roczne opisowe sprawozdanie z działalności OPS za 2018, 2019, 2020, 2021, 2022

Analiza tabeli pokazuje znaczny wzrost środków finansowych przeznaczonych przez OPS na realizację świadczeń. Na uwagę zasługuje fakt, że systematycznie rośnie kwota wydatków na utrzymanie mieszkańców w domu pomocy społecznej.

Dożywianie zaś jest jedną z najważniejszych form pomocy skierowanej do najbardziej potrzebujących. Od 2020 roku nastąpił wyraźny spadek zapotrzebowania na pomoc w formie dożywiania spowodowany ogłoszeniem pandemii w związku z pojawieniem się zagrożenia SARS-COV-2. W większości szkół odbywała się nauka zdalna, co przyczyniło się do zmniejszenia liczby wniosków o pomoc w formie dożywiania.

Tabela nr 10. Dane dotyczące liczby osób korzystających z posiłku

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba osób	279	268	211	148	146

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższej tabeli pokazuje, że na przestrzeni ostatnich czterech lat liczba osób korzystających z pomocy w formie posiłku znacznie się zmniejszyła. W roku 2018 skorzystało 279 osób i w 2022 roku 146 osób.

Osoby, które zgłaszają się po pomoc finansową do OPS wymagają pomocy finansowej, ale też innych form pomocy takich jak praca socjalna i porady specjalistyczne.

Tabela nr 11. Pomoc niepieniężna

Lp.	Wyszczególnienie:	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Poradnictwo specjalistyczne	40	5	11	0	2
2.	Praca socjalna	877	873	790	612	575
3.	Kontrakt socjalny	0	24	24	24	3

Źródło: Sprawozdanie roczne MRIPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej, pieniężnych, w naturze i usługach za 2018, 2019, 2020, 2021, 2022

Analiza niepieniężnych form pomocy pokazuje, że zmniejszeniu uległa liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, pracy socjalnej i kontraktu socjalnego. W roku 2019 pracą socjalną objęto 873 osób, w 2020 roku 790 osób, w 2021 roku 612 osób zaś w 2022 roku 575 osób.

Ważnym elementem wsparcia rodzin jest pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym czyli stypendia i zasiłki szkolne. Są one udzielane uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji i umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji ucznia.

Tabela nr 12. Liczba uczniów korzystających ze stypendiów szkolnych

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba uczniów	209	175	109	59	45

Źródło: Rozliczenie dotacji przeznaczonej na pokrycie kosztów udzielania edukacyjnej pomocy stypendialnej dla uczniów o charakterze socjalnym za 2018, 2019, 2020, 2021, 2022

Analizując powyższą tabelę należy zauważyć iż znacząco zmniejszyła się liczba uczniów, którzy mają przyznawane stypendium socjalne.

Wiele janowskich rodzin ma trudności związane z opłatą za mieszkanie. Formą dofinansowania do wydatków mieszkaniowych jest dodatek mieszkaniowy.

Tabela nr 13. Liczba gospodarstw otrzymujących dodatek mieszkaniowy

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba gospodarstw domowych	96	80	64	57	80

Źródło: Opracowanie własne

Po przeanalizowaniu liczby gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych można wywnioskować, że w 2022 roku nastąpił duży wzrost wypłaconych dodatków. Świadczy to o tym, że mieszkańcy gminy w dalszym ciągu mają trudności związane z opłatami za mieszkanie.

Dużym wsparciem dla osób i rodzin jest pomoc w formie dodatków energetycznych. Dodatki energetyczne jako nowa forma pomocy pojawiły się w 2014 roku. Dodatek energetyczny przysługuje odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej. Odbiorca wrażliwy energii elektrycznej - to osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy

Tabela nr 14. Dane dotyczące liczby gospodarstw, którym wypłacono dodatek energetyczny

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	2 kwartały 2022
1.	Liczba gospodarstw domowych	53	45	42	40	12

Źródło: Opracowanie własne

Z przedstawionej tabeli wynika, że zmniejsza się liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy w formie dodatków energetycznych.

2.7 Wspieranie rodziny

Obecnie zagrożeniem dla stabilizacji życia rodzinnego są trudności na rynku pracy i problemy finansowe. Bezrobocie głównych żywicieli rodziny, trwałe ubóstwo przyczyniają się do wystąpienia szeregu niekorzystnych zjawisk, jak przemoc w rodzinie, przestępczość, alkoholizm, niedożywienie dzieci, brak należytej opieki i działań wychowawczych, choroby somatyczne i psychiczne. Rodziny dotknięte tymi problemami wymagają wszechstronnej pomocy. Jedną z form wsparcia dla rodzin i osób wychowujących dzieci jest zasiłek rodzinny. Jest świadczeniem, które ma na celu częściowe pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dziecka, o które ubiegać mogą się rodzice dziecka, jeden z rodziców dziecka, opiekun prawny lub opiekun faktyczny dziecka, a także osoba ucząca się.

Tabela nr 15. Dane dotyczące liczby rodzin otrzymujących zasiłek rodzinny

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba rodzin	657	581	475	416	374

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższej tabeli pokazuje, że po pomoc w formie zasiłku rodzinnego zgłasza się duża liczba rodzin i osób wychowujących dzieci. Liczba zasiłków rodzinnych na przełomie lat 2018 – 2022 pokazuje tendencję spadkową.

Część rodzin wychowujących dzieci przechodzi trudności związane z prawidłowym pełnieniem ról opiekuńczo – wychowawczych. W takich sytuacjach nieoceniona jest pomoc asystenta rodziny, który przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości potrafiła samodzielnie pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci.

Tabela nr 16. Dane dotyczące liczby rodzin objętych pomocą asystenta

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	17	21	17	16	11

Źródło: Opracowanie własne

W Ośrodku Pomocy Społecznej pomocą asystenta rodziny w latach 2018-2021 objętych było ok. 17 rodzin. W roku 2022 objętych pomocą było 11 rodzin.

W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym rozwiązaniem jest zapewnienie mu opieki w jednej z form rodzinnej pieczy zastępczej, szczególnie w rodzinie zastępczej spokrewnionej z dzieckiem.

Rodzina zastępcza przyjmując dziecko pod swoją opiekę, dba o jego rozwój fizyczny i intelektualny, zaspakaja potrzeby zarówno w sferze materialno - bytowej jak i emocjonalnej. Angażuje się w proces kształcenia, pogłębia zainteresowania, organizuje wypoczynek wakacyjny. Pokazuje jak tworzyć więzi, dbać o innych i o siebie. Rodzice zastępczy w swoich działaniach współpracują z rodziną biologiczną, która bierze udział w podejmowaniu ważnych decyzji dotyczących ich dzieci (np. przy wyborze szkoły, zawodu, wykonywaniu poważnych zabiegów medycznych).

Tabela nr 17. Liczba dzieci objętych pomocą pieczy zastępczej i koszty ponoszone przez OPS

Lp.	Wyszczególnienie:	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	4	4	13	14	15
4.	Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	30 828 zł	29 157zł	38 000 zł	91 549 zł	116 598zł

Źródło: Sprawozdanie roczne OPS od 2018-2022r.

Z przedstawionej w tabeli analizy wynika, że znacząco zwiększa się liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej i tym samym zwiększają się koszty odpłatności za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych.

Jednym z najpoważniejszych i najdotkliwszych problemów społecznych jest występowanie zjawiska przemocy. Jest to tym bardziej poważny problem z powodu małej wykrywalności tego zjawiska. Istniejąca bariera wstydu, strachu czy też niewiary w możliwość rozwiązania tego problemu przez wyspecjalizowane placówki niezwykle utrudnia zwalczanie tej formy patologii społecznej. Istnieje ścisły związek między dokonywanymi aktami przemocy i sytuacją rodzin, w których taka przemoc istnieje. W zdecydowanej większości są to rodziny dotknięte problemem alkoholowym. Skuteczną formą pomocy dla osób doświadczających przemocy są działania interdyscyplinarne. Zespół interdyscyplinarny udziela kompleksowej i profesjonalnej pomocy w rodzinie.

Tabela nr 18. Dane dotyczące działań podejmowanych przez zespół interdyscyplinarny

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	25	28	14	19	17
2.	Liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie	14	11	34	35	26
3.	Liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty z uwagi na brak zasadności podejmowanych działań	56	33	74	52	7
4.	Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	65	15	157	160	119
5.	Liczba kobiet objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	54	28	56	54	33
6.	Liczba mężczyzn objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	64	39	59	61	41
7.	Liczba dzieci objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego	47	23	42	45	45
8.	Liczba posiedzeń grup roboczych	25	28	14	19	17

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie za 2018, 2019, 2020, 2021, 2022

Dane zespołu interdyscyplinarnego działającego na terenie gminy Janów Lubelski wskazują, że jego pomocą w 2018 roku objętych było 65 osób, w 2019 r. – 15 osób, w 2020 r. – 157 osób. Ostatnie dwa lata pokazują dużą liczbę osób, które doświadczają przemocy domowej. W 2021 r. było to 160 osób, zaś w 2022- 119.

Istotnym problemem związanym ze zjawiskiem przemocy są różnego rodzaju uzależnienia, które powodują wiele negatywnych skutków zarówno zdrowotnych jak i społecznych, a przede wszystkim uzależnienie od alkoholu. Zespół uzależnienia od alkoholu to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami.

Tabela nr 19. Dane dotyczące liczby osób uzależnionych od alkoholu

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Osoby uzależnione z gminy Janów Lubelski	91	84	71	65	65
2.	Osoby współuzależnione z gminy Janów Lubelski	28	26	21	18	18

Źródło: Dane Poradni Leczenia Uzależnień w Janowie Lubelskim.

Analiza powyższej tabeli pokazuje, iż zauważalna jest w dalszym ciągu duża liczba osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Aby zminimalizować skutki uzależnień prowadzone są działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób. Działania te możliwe są do zrealizowania dzięki środkom finansowym służącym rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Tabela nr 20. Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Lata	Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych	Ilość wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych
2018	293068,91 zł	87	74
2019	264890,81 zł	84	67
2020	120271,01 zł	57	68
2021	276956,19 zł	95	73
2022	381320,55 zł	40	65

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Janowie Lubelskim

Powyższa tabela pokazuje że wzrasta liczba środków finansowych, które służą do rozwiązania problemów alkoholowych.

2.8 Niepełnosprawność

Działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami są zadaniem ogólnospołecznym. Założeniem polityki społecznej jest dążenie do kompleksowego działania, uwzględniającego potrzeby fizyczne, psychiczne, społeczne, duchowe niepełnosprawnego obywatela i stwarzającego możliwość integracji ze społeczeństwem.

Pomimo podejmowania różnych działań na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami, w dalszym ciągu odnotowuje się utrudniony dostęp tych osób do zatrudnienia, rehabilitacji, edukacji, wypoczynku. Wciąż istnieją bariery architektoniczne, urbanistyczne, komunikacyjne uniemożliwiające im pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Największe konsekwencje z tytułu opieki nad osobą niepełnosprawną ponosi rodzina, bowiem to głównie na niej spoczywa ciężar opieki, pielęgnacji, zaspokajania potrzeb socjalno-bytowych. W związku z tym zachodzi potrzeba zapewnienia tej grupie właściwych form wsparcia.

Priorytetem jest aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnościami poprzez ograniczanie występujących barier, wyrównywanie szans, szczególnie na rynku pracy i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Bariery architektoniczne – często niezauważalne przez osoby w pełni sprawne, mogą być wyjątkowo uciążliwe w życiu osób starszych oraz niepełnosprawnych. Brak zlikwidowanych barier jest przeszkodą ograniczającą możliwość korzystania z miejsc, obiektów budowlanych, lokali, dróg, czy chodników przez osoby niepełnosprawne.

Tabela nr 21. Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających ze świadczeń w OPS

Lp.	Wyszczególnienie:	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Osoby korzystające z pomocy finansowej	100	98	90	84	74
2.	Osoby korzystające z usług opiekuńczych	15	20	26	22	19
3.	Osoby otrzymujące zasiłek pielęgnacyjny	117	97	113	127	117

Źródło: Dane z OPS w Janowie Lubelskim

Powyższa tabela ukazuje, że liczba osób z niepełnosprawnościami jest cały czas na wysokim poziomie. Osoby korzystają z zasiłków stałych, pomocy w formie usług opiekuńczych oraz zasiłków pielęgnacyjnych.

Tabela nr 22. Wybrane instytucje na terenie gminy Janów Lubelski, w których zostały zlikwidowane bariery architektoniczne

Lp.	Nazwa instytucji
1.	Starostwo Powiatowe
2.	Urząd Miejski
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
4.	Zespół Szkolno - Przedszkolny
5.	Bank PKO BP
6.	Bank PKO SA
7.	Dom Pomocy Społecznej
8.	Ośrodek Rewalidacyjno - Wychowawczy
9.	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej
10.	NZOZ „Zdrowie”
11.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Momotach Górnych
12.	Powiatowy Zakład Aktywności zawodowej
13.	Komenda Powiatowa Policji
14.	Sąd Rejonowy

Powyższa tabela pokazuje, że nie wszystkie instytucje mają zniesione bariery architektoniczne.

2.9 Seniorzy

W powszechnej opinii starość postrzegana jest jako okres całkowitej degradacji, izolacji, samotności, braku uczucia i życzliwości niedołęstwa odczuwalnych dolegliwości somatycznych, postępującego uzależnienia od otoczenia, beznadziejnego i ponurego czekania na śmierć. Najczęściej sygnalizowanym przez te osoby problemem jest pogarszający się stan zdrowia, niepełnosprawność oraz trudna sytuacja materialna. Wpływ na niekorzystny stan zdrowia Polaków mają trudne warunki życia, niedociągnięcia w zakresie opieki zdrowotnej, warunki środowiskowe, a także brak dbałości o własne zdrowie.

W ramach pomocy środowiskowej osobom samotnym, starszym, niepełnosprawnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a były jej pozbawione Ośrodek Pomocy Społecznej udziela wsparcia w zakresie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Usługi świadczone przez opiekunki przyczyniają się do utrzymania odpowiedniego poziomu życia osób starszych, które w codziennym życiu doświadczają ograniczeń w zaspokajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb w miejscu zamieszkania, a poprzez to w dłuższej perspektywie przyczyniają się do opóźnienia momentu umieszczenia w placówkach całodobowej opieki.

Tabela nr 23. Dane obrazujące liczbę osób starszych

Lp.	Wyszczególnienie:	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
1.	Liczba osób pow. 60 roku życia	3241	3459	3690	3907	3681

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Miejskiego w Janowie Lub. Referat Spraw Społecznych i Obywatelskich za lata 2018- 2022, Opracowanie własne

Przedstawiona tabela pokazuje wzrost liczby osób starszych na terenie gminy Janów Lubelski

Wiele osób powyżej 60 roku życia potrzebuje pomocy w formie usług opiekuńczych.

Tabela nr 24. Dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych

Lp.	Rodzaj pomocy	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Pomoc w formie usług opiekuńczych	34	42	47	37	31

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższej tabeli wynika, że na przestrzeni ostatnich pięciu lat liczba osób starszych korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych utrzymuje się na tym samym poziomie.

Osoby starsze dużo silniej odczuwają brak stabilizacji materialnej niż osoby młode. Młodzi mogą łatwiej znaleźć zatrudnienie. Seniorzy takiej możliwości nie mają ze względu na swoje zdrowie. Poza tym pracodawcy preferują zatrudnianie osób młodych i dyspozycyjnych. Dzięki dobrej sytuacji finansowej, osoby starsze stają się bardziej niezależne. Czują się również lepiej, ponieważ odchodzi im kolejne zmartwienie. Jednak, to zdarza się coraz rzadziej. Coraz więcej osób martwi się o swoją przyszłość finansową. Świadczenia emerytalne i rentowe są najczęściej jedynym źródłem ich utrzymania. Dużym wsparciem jest pomoc finansowa z OPS.

Tabela nr 25. Dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy finansowej OPS

Lp.	Rodzaj pomocy	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Pomoc finansowa	121	112	82	73	78

Źródło: Opracowanie własne

Z powyższej analizy można wywnioskować, że liczba osób korzystających z pomocy finansowej zmniejszała się do 2021 roku, natomiast w ostatnim roku wzrosła do czego mogła przyczynić się inflacja i wzrost kosztów utrzymania.

Szczególnie ważną pomocą kierowaną do seniorów jest posiłek.

Tabela nr 26. Dane dotyczące liczby osób pow. 60 roku życia korzystających z pomocy w formie dożywiania w stołówce OPS

Lp.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Liczba osób	35	37	26	18	15

Źródło: Opracowanie własne

Opracowana tabela pokazuje, że seniorzy chętnie korzystają z posiłku

Tabela nr 27. Dane dotyczące miejsc spotkań dla seniorów

Wyszczególnienie	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	4	6	7	5	5

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2022r.

Powyższa tabela pokazuje, że niezbędne jest tworzenie klubów seniora, ponieważ cieszą się one uznaniem wśród seniorów. W roku 2022 takich miejsc było 5.

2.10 Cudzoziemcy

Osobami uprawnionymi do korzystania z pomocy społecznej są także cudzoziemcy, którzy mają miejsce zamieszkania i przebywają na terenie Polski.

24 lutego 2022 r. Rosja rozpoczęła agresję wojskową na Ukrainę. Od tego czasu miliony ludzi znalazło schronienie przed wojną w Polsce.

Obywatele Ukrainy, którzy na skutek rosyjskiej agresji opuścili swoją ojczyznę, mogą legalnie przebywać w Polsce i korzystać ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Tabela nr 28. Dane z 2022r. dotyczące pomocy obywatelom Ukrainy, którzy opuścili kraj w związku z konfliktem zbrojnym

Lp.	Rodzaj przyznanej pomocy	Liczba osób
1.	Jednorazowe świadczenie pieniężne w wys. 300,00 zł.	405
2.	Pomoc z tyt. zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia	128
3.	Pomoc w formie zapewnienia posiłku dla dzieci i młodzieży w szkole i przedszkolu	109
5.	Pomoc finansowa w formie zasiłku stałego	1

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższej tabeli pokazuje dużą liczbę osób z Ukrainy, które przybyły na teren gminy i korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. W roku 2022 jednorazowe świadczenie otrzymało aż 405 osób.

2.11 Opieka zdrowotna

Jednym z ważnych warunków dla realizacji zadowalającego poziomu życia jest dostęp i jakość usług zdrowotnych.

Na problemy związane ze zdrowiem tj. zabezpieczeniem potrzeb opieki zdrowotnej oraz ochroną zdrowia, wpływa wiele czynników, zarówno odnoszących się do stanu zdrowia mieszkańców, struktury demograficznej, stylu życia i działań sprzyjających zachowaniu zdrowia, jak również do organizacji systemu opieki zdrowotnej oraz dostępności do usług zdrowotnych. Kompilacja tych zmiennych decyduje o potrzebach związanych z opieką zdrowotną oraz o skuteczności systemu ochrony zdrowia.

Tabela nr 29. Podmioty realizujące zadania z zakresu zdrowia publicznego z terenu Gminy Janów Lubelski

Lp.	Wyszczególnienie:
1.	NZOZ „Zdrowie”
2.	NZOZ „Rodzina”
3.	Centrum Medyczne „Ani-Med”
4.	SPZZOZ w Janowie Lubelskim
5.	Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy w Janowie Lubelskim

Źródło: Opracowanie własne

2.12 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest podstawą do zdiagnozowania i sformułowania najważniejszych problemów i zagadnień strategicznych. Jest skuteczną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną gminy. Analiza SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „mocnych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej wzmocnieniu,
- „słabych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej i które niewyeliminowane będą ją osłabiać,
- „szans” – uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych,
- „zagrożeń” – uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych.

MOCNE STRONY

- dobrze zdiagnozowane problemy społeczności lokalnej,
- działalność instytucji pracujących na rzecz osób potrzebujących,
- dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego,
- wykwalifikowana i kompetentna kadra pomocy społecznej,

- dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej,
- otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym,
- ogólnie dostępna oferta pomocy i różnorodność form wsparcia w zakresie bezrobocia, uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie i innych problemów dotyczących mieszkańców,
- oferty sportowe i kulturalne oraz baza lokalowa,
- dostępność gminnych obiektów sportowych,
- funkcjonowanie na terenie gminy placówek ochrony zdrowia,
- wdrażanie programów i projektów ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów mieszkańców,
- skuteczność władzy samorządowej w pozyskiwaniu środków finansowych.

SŁABE STRONY

- istnienie szarej sfery zatrudnienia,
- brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego, zbyt mała aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych,
- niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją,

SZANSE

- zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych,
- wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę,
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych w celu przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych,
- aktywność obywatelska mieszkańców,
- przepisy prawne sprzyjające osobom niepełnosprawnym.

ZAGROŻENIA

- niekorzystne zjawiska demograficzne,
- brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne,
- rosnąca ilość rodzin wieloprotymowych,

- uzależnienie rodzin od pomocy społecznej,
- pogorszenie sytuacji społeczno- ekonomicznej mieszkańców na skutek pandemii COVID-19, w tym dzieci i młodzieży.

Wymieniony powyżej zestaw silnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń obejmuje kilka różnych obszarów, chociaż nie wyczerpuje katalogu problemów społecznych, z którymi gminie może przyjść się zmierzyć. Powyższe zagadnienia są jednak kluczowymi dla planowania i realizowania celów strategicznych. Analiza posłuży także do zdefiniowania założeń i określenia kierunków działań strategicznych.

III. Część programowa

I. Cele operacyjne i strategiczne oraz kierunki działań.

CEL OPERACYJNY Nr 1

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju wychowawczego dzieci i młodzieży

Cele szczegółowe

1. Podnoszenie poziomu funkcjonowania rodzin.
2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych oraz rozwiązywanie już istniejących.
3. Udzielanie wsparcia rodzinom doświadczającym trudności opiekuńczo – wychowawczych.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju.

Kierunki działań celu operacyjnego Nr 1

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju wychowawczego dzieci i młodzieży

1. Działania ukierunkowane na zminimalizowanie umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych.
2. Wzmocnienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych poprzez wsparcie asystenta rodziny, pracownika socjalnego i rodzin wspierających.
3. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci do wsparcia m. in. psychologiczno – pedagogicznego, prawnego i socjalnego, logopedycznego, psychiatrycznego.
4. Utworzenie żłobka, klubu malucha.
5. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, wolontariatu, imprez rekreacyjnych, turystyczno-krajoznawczych dla dzieci i młodzieży w tym półkolonie, ferie, zabawy integracyjne, konkursy promujące rodzinę, organizacja pikników rodzinnych itp.;
6. Funkcjonowanie grup wsparcia, grup terapeutycznych, grup samopomocowych dla rodzin;

7. Rozwój placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w tym praca podwórkowa, animatorzy lokalni, „street workerzy”;
8. Rozwój pomocy dobrosąsiedzkiej.
9. Zapewnienie pomocy dzieciom i młodzieży mających problemy ze zdrowiem psychicznym związanych ze skutkami COVID.
10. Organizacja kampanii społecznych, spotkań autorskich i wykładów, spotkań z ludźmi kultury i sztuki, organizacja widowisk, spektakli, recitali, festiwali, wystaw o tematyce rodziny;
11. Rozwój działalności Młodzieżowej Rady Gminy.
12. Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadry pracującej z rodzinami, dziećmi i młodzieżą.
13. Realizacja działań edukacyjnych, profilaktycznych i prewencyjnych mających na celu ograniczenie zagrożeń wśród młodzieży tj. uzależnienia behawioralne i inne.

CEL OPERACYJNY Nr 2

Nowoczesny system polityki społecznej.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i bytowej.
2. Wzmocnienie potencjału osób i rodzin.

Kierunki działań celu operacyjnego Nr 2

1. Zapewnienie wsparcia cudzoziemcom w zakresie adaptacji i integracji.
2. Pomoc osobom w kryzysie bezdomności oraz migracji.
3. Umożliwienie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno - bytowej pomocy z systemu pomocy społecznej.
4. Zapobieganie zjawisku dziedziczenia ubóstwa poprzez motywowanie do rozwiązywania problemów i zawierania kontraktów socjalnych.
5. Rozszerzenie działań pracy środowiskowej.
6. Zapewnienie równego dostępu do usług społecznych.
7. Rozwój sieci wsparcia społecznego w tym poradnictwa psychologicznego, socjalnego, prawnego, spotkań indywidualnych, prelekcje, warsztaty grupowe.
8. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie bezpieczeństwa publicznego a także podejmowanie konsultacji z mieszkańcami w zakresie problemów społecznych;

9. Zwiększenie zaangażowania lokalnych liderów do kształtowania pozytywnego wizerunku osób marginalizowanych społecznie.
10. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, reintegracja społeczna i zawodowa, w tym wsparcie młodzieży pozostającej poza sferą zatrudnienia i edukacji (młodzież NEET).
11. Aktywizowanie i organizowanie społeczności lokalnej poprzez wsparcie dla rozwoju aktywnych form spędzania czasu wolnego polegających na m.in. na organizacji imprez, spotkań, pikników, zajęć itp.
12. Podnoszenie kwalifikacji kadry pracującej z osobami wykluczonymi społecznie oraz wspieranie kompetencji społecznych liderów.
13. Zwiększenie liczby lokali socjalnych dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

CEL OPERACYJNY Nr 3

Profilaktyka i ochrona zdrowia w tym problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie dostępu do usług społecznych w tym pielęgnacyjnych i opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.
2. Zminimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności.
3. Podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach osób starszych i z niepełnosprawnościami.
4. Przeciwdziałanie izolacji seniorów.
5. Rozwój usług społecznych dla osób potrzebujących pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Kierunki działań celu operacyjnego Nr 3

Profilaktyka i ochrona zdrowia w tym problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami

1. Udoskonalenie usług społecznych w tym pielęgnacyjnych i opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych z uwzględnieniem usług medycznych i rehabilitacyjnych.
2. Zwiększenie dostępu mieszkańców do świadczeń zdrowotnych w tym do specjalistów, rehabilitacji.
3. Prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej o tematyce prozdrowotnej.
4. Wspieranie działań na rzecz kształtowania postaw i umiejętności społecznych ważnych dla zdrowia.
5. Inicjowanie działań samopomocowych, w tym pomocy sąsiedzkiej.
6. Wdrażanie usług mobilnych.
7. Zwiększenie liczby obiektów dostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami poprzez likwidację barier architektonicznych na terenie gminy;
8. Zwiększenie liczby miejsc dla osób starszych tj. rozwój klubów i dziennego domu dla seniorów.
9. Rozwój sieci specjalistycznego wsparcia dla rodzin z uwzględnieniem usług medycznych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych.
10. Rozwój wsparcia środowiskowego dla seniorów.
11. Podejmowanie współpracy partnerskiej z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami.
12. Podnoszenie kwalifikacji pracowników zajmujących się problematyką gerontologii i niepełnosprawności.
13. Promocja aktywności osób starszych i z niepełnosprawnościami należących do klubów, organizacji, stowarzyszeń itp.
14. Doskonalenie systemu pomocy w tym deinstytucjonalizacja pomocy.

CEL OPERACYJNY Nr 4

Wsparcie osób i rodzin uzależnionych oraz dotkniętych przemocą

Cele szczegółowe:

1. Pomoc osobom uzależnionym i doświadczającym przemocy.
2. Przeciwdziałanie zjawiska przemocy domowej i ochrona osób jej doznających.

Kierunki działań celu operacyjnego Nr 4

Wsparcie osób i rodzin uzależnionych oraz dotkniętych przemocą

1. Zwiększenie i rozwój pomocy oraz terapii dla osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień, współuzależnień i przemocy.
2. Prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie uzależnień skierowanych zarówno do rodziców, dzieci i młodzieży.
3. Edukacja publiczna i upowszechnianie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień, zapobieganie przemocy w rodzinie, poprzez prowadzenie kampanii informacyjnych, zajęć edukacyjnych, spotkań, konkursów, olimpiad i konferencji.
4. Opracowanie materiałów edukacyjno - informacyjnych dotyczących różnego rodzaju uzależnień i przemocy oraz działania skierowane do wszystkich grup wiekowych na temat zagrożeń związanych z używaniem i nadużywaniem nowoczesnych technologii komunikowania (Social Media).
5. Zwiększenie kompetencji i podniesienie poziomu wiedzy służb i instytucji w zakresie wszelkich uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy poprzez udział w szkoleniach, konferencjach, spotkaniach koalicji itp.;
6. Rozwój interdyscyplinarnej współpracy podmiotów polityki społecznej.
7. Zwiększenie dostępności działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
8. Rozwój działalności Punktu Informacyjnego dla osób i rodzin dotkniętych przemocą domową.

3.2 Sposób realizacji strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Janów Lubelski na lata 2023- 2030 jest kontynuacją realizacji Strategii na lata 2016-2022. Stanowi jednak bardziej kompleksową analizę sytuacji gminy Janów Lubelski w aspekcie polityki społecznej. Strategia precyzuje zadania samorządu gminnego w zakresie problemów społecznych i nakreśla pożądane kierunki ich działania. Jako wieloletni dokument planistyczny, będzie wymagała uszczegóławiania i precyzowania w trakcie okresu wdrożeniowego. Strategia zakłada realizację wielu powiązanych ze sobą działań. Niektóre z nich mogą być jednak wykonywane niezależnie, ale wszystkie stanowią zwartą konstrukcję głównego celu jakim jest zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego zapewniającego godne warunki do życia i zapobiegającego wykluczeniu i marginalizacji osób oraz grup społecznych.

Skuteczność realizacji strategii uzależniona będzie od wielu czynników, a przede wszystkim od zaangażowania administracji samorządowej, współdziałania instytucji i organizacji pozarządowych działających na lokalnym terenie oraz od wielkości pozyskanych środków.

3.3 Prognoza zmian

Problemy społeczne ulegają wciąż pewnym przemianom. Wraz z rozwojem technicznym, medycznym zmienia się również styl życia i problemy rodzin. Wdrażając cele i kierunki działań ujęte w Strategii polepszą się warunki życiowe mieszkańców jak również zminimalizowane zostaną negatywne zjawiska społeczne. Zakłada się, że realizacja „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Janów Lubelski na lata 2023-2030” przyniesie:

- pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu informacji między tymi podmiotami;
- poprawę jakości życia osób starszych i z niepełnosprawnościami;
- rozszerzenie zakresu usług dla seniorów, poprawę dostępności usług dedykowanych seniorom oraz rozwój polityki senioralnej;

- zapewnienie dostępu do usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- wzmocnienie roli i pozycji osób starszych w społeczności lokalnej;
- efektywniejszy udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym;
- wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej oraz zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie;
- stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu wsparcia rodzin, zapewniającego różnorodne formy pomocy;
- podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- zwiększenie poziomu świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień;
- stworzenie dogodnych warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży;
- zwiększenie udziału mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia;
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa w społeczności lokalnej, w tym bezpieczeństwa uczniów;
- poprawę jakości życia mieszkańców;
- poprawę warunków rozwoju wychowawczego dzieci i młodzieży;
- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie profilaktyki problemów społecznych.

Osiągnięcie zamierzonych celów będzie możliwe tylko przy pełnej współpracy i zaangażowaniu wszystkich instytucji i organizacji pozarządowych, a także samych mieszkańców.

3.4 Realizatorzy

Koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Janów Lubelski na lata 2023-2030 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowie Lubelskim.

Działania Strategii zostaną realizowane na różnych poziomach, począwszy od współpracy partnerskiej aż po zlecenie realizacji zadań publicznych w trybie określonym przepisami prawa. Promowane będą działania lokalnych organizacji pożytku publicznego, obejmujące swoim zasięgiem szeroki zakres zadań oraz lokalną społeczność.

Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych realizować będą we współpracy następujące instytucje:

1. Urząd Miejski w Janowie Lubelskim,
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Janowie Lubelskim,
3. Sąd Rejonowy Janowie Lubelskim,
4. Prokuratura Rejonowa w Janowie Lubelskim,
5. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Janowie Lubelskim,
6. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Janowie Lubelskim,
7. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie,
8. Komenda Powiatowa Policji w Janowie Lubelskim,
9. Szkoły i przedszkola z terenu gminy Janów Lubelski,
10. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Janowie Lubelskim,
11. Powiatowy Urząd Pracy w Janowie Lubelskim,
12. Ośrodek Rewalidacyjno – Edukacyjno - Wychowawczy w Janowie Lubelskim,
13. Parafie z terenu Gminy Janów Lubelski,
14. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, przedsiębiorcy i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego,
15. Służba zdrowia.

3.5 Ramy finansowe

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych realizowana będzie w latach 2023-2030. Finansowana ze środków budżetu gminy Janów Lubelski i jednostek organizacyjnych, budżetu państwa (programy rządowe), funduszy pozarządowych, programów celowych, ze środków zaangażowanych w partnerstwo publiczno-prywatne oraz ze środków Unii Europejskiej .

3.6 Wskaźniki realizacji strategii

Wskaźnikami do realizacji celów są:

Cel strategiczny 1

- liczba osób objętych pracą socjalną;
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem;
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym i wsparciem oraz liczba porad;
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego;
- liczba opracowanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych;
- liczba przedsięwzięć edukacyjno – informacyjnych;
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem;
- liczba pracowników OPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych;
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej;

Cel strategiczny 2

- liczba cudzoziemców przebywających na terenie gminy, potrzebujących wsparcia w zakresie adaptacji i integracji;
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie;
- liczba mieszkań komunalnych i socjalnych;
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej;
- liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami jako motywacja do rozwiązywania problemów;
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym;
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia;
- wielkość stopy bezrobocia;
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem;

Cel strategiczny 3

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców;
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną;
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną;
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej;
- liczba osób z gminy korzystających z klubu seniora;
- liczba osób z gminy korzystających z domu dziennego pobytu;
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery;
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi;
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych;
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne;

Cel strategiczny 4

- liczba osób uzależnionych;
- liczba osób/ rodzin doświadczających przemocy;
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego;
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego;
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie;
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem;
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia;
- liczba osób skierowanych do udziału w programach terapeutyczno- edukacyjnych w zakresie uzależnień;
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej;
- liczba konferencji, spotkań koalicji związanych z podniesieniem poziomu wiedzy oraz współpracy podmiotów polityki społecznej;

3.7 Monitoring i ewaluacja strategii

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji. Monitorowanie odbywać się będzie z wykorzystaniem wskaźników realizacji określonych w Strategii dla każdego z celów operacyjnych. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ. Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu zostanie powołany zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej.

Monitoring prowadzony będzie w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji Strategii. Prowadzona ewaluacja służyć będzie, usprawnieniu projektów, programów oraz będzie próbą odpowiedzi na pytanie, jak można udoskonalić realizowane przedsięwzięcia lub wprowadzić nowe rozwiązania. Ewaluacja będzie miała na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości

Spis tabel

1. Tabela nr 1. Dane dotyczące liczby mieszkańców	10
2. Tabela nr 2. Dane dotyczące liczby urodzeń.....	11
3. Tabela nr 3. Dane dotyczące infrastruktury mieszkaniowej	12
4. Tabela nr 4. Liczba osób naruszających prawo	13
5. Tabela nr 5. Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych.....	14
6. Tabela nr 6. Dane dotyczące liczby osób korzystających z PSU	14
7. Tabela nr 7. Dane dotyczące powodów udzielania pomocy	15
8. Tabela nr 8. Liczba osób korzystających z pomocy finansowej	16
9. Tabela nr 9. Środki finansowe przeznaczone na realizację poszczególnych zadań i świadczeń.....	17
10. Tabela nr 10. Dane dotyczące liczby osób korzystających z posiłku	17
11. Tabela nr 11. Pomoc niepieniężna.....	18
12. Tabela nr 12. Liczba uczniów korzystających ze stypendiów szkolnych.....	18
13. Tabela nr 13. Liczba gospodarstw otrzymujących dodatek mieszkaniowy.....	19
14. Tabela nr 14. Dane dotyczące liczby gospodarstw, którym wypłacono dodatek energetyczny.....	19
15. Tabela nr 15. Dane dotyczące liczby rodzin otrzymujących zasiłek rodzinny	20
16. Tabela nr 16. Dane dotyczące liczby rodzin objętych pomocą asystenta.....	20
17. Tabela nr 17. Liczba dzieci objętych pomocą pieczy zastępczej i koszty ponoszone przez OPS.....	21
18. Tabela nr 18. Dane dotyczące działań podejmowanych przez zespół interdyscyplinarny	22
19. Tabela nr 19. Dane dotyczące liczby osób uzależnionych od alkoholu.....	23

20. Tabela nr 20. Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych	23
21. Tabela nr 21. Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających ze świadczeń w OPS	24
22. Tabela nr 22. Wybrane instytucje na terenie gminy Janów Lubelski, w których zostały zlikwidowane bariery architektoniczne	25
23. Tabela nr 23. Dane obrazujące liczbę osób starszych.....	26
24. Tabela nr 24. Dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych.....	27
25. Tabela nr 25. Dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy finansowej OPS	27
26. Tabela nr 26. Dane dotyczące liczby osób pow. 60 roku życia korzystających z pomocy w formie dożywiania w stołówce OPS	28
27. Tabela nr 27. Dane dotyczące miejsc spotkań dla seniorów	28
28. Tabela nr 28. Dane z 2022r. dotyczące pomocy obywatelom Ukrainy, którzy opuścili kraj w związku z konfliktem zbrojnym.....	29
29. Tabela nr 29. Podmioty realizujące zadania z zakresu zdrowia publicznego z terenu gminy Janów Lubelski.....	30